

C Küçük Talât'ın Mektubu

ve Müdafaa-i Hukuk heyetlerini vücuda
getiren

bu suretle vücuda gel-

Enver Paşanın evrakı arasında bulunan, Küçük Talât beyin Halil Paşaya yazdığı, 16 Mayıs 1921 tarihli mektubun M. Suphi ile ilgili bölümü aynen şöyledir:

"Mustafa Suphi ve rüfekâsı hakkında yapılan fecai ~~öyle ol-~~
muştur: Bunlar Kars'a geldikleri vakit zahiren hüsn-ü kabule mazhar olmuşlar gibi bir hâl vâki olmuşsa da, bu münhasıran Kâzım Karabekir'in bir manevrasından başka bir şey değildi. Elaltından Erzurum valisi Hamit beyle bilmuhabere bu yoldaşlar Erzurum'a gönderilmiş ve hükümetin teşvikatıyla ve aynı zamanda Muhafaza-i Mukaddesat namı altında meydana çıkan mütegalibe ve softalar güruhundan müteşekkil bir heyetin arzusu dahilinde halk tarafından pek feci bir istiskal ile tecavüze uğramışlardır. Erzurum'da bırakılmayan istasyondan yola çıkarılmışlar ve Trabzon'a kadar her kasaba ve köyde gene hükümetin ~~(bir kelime okunamadı, 'tahrikiyle' olabilir)~~ mütegalibe ve softalardan bir takım zorbaların teşvikatıyla envai hakarete uğramışlardır. Erzurum valisi Hamit bey, Trabzon Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Hey'et-i Merkeziyesine verdiği bir telgrafla alenen bu zavallıların imhasından bahsetmek küstahlığını gösteriyordu. Mustafa Suphi ve arkadaşları güya Ankara'ya gitmek üzere Trabzon'a geldiler. İşkelede masum halk tarafından ber minval-i sabık hakaretlere uğratıldılar ve hükümetçe daha evvel ihzar edilen motora irkap edildiler. Trabzon'da da elebaşlar, Firka Kumandanı Nuri ve Erkân-ı Harbiye Reisi Zeki beylerdi. Motor Sürmene'ye gidince Kumandan ve Erkân-ı Harbiye Reisi Müdafaa-i Hukuk'taki zorbalarla biliştirak hükümetin kanlı vesaitini kullandılar. Motora başbozuk elbisesi giydirilmiş asker ve jandarma gönderdiler, zavallıları imha ettirdiler. Bu katil ve imha meselesinin mürettepleri şunlardır: III. Firka Kumandanı Nuri, Erkân-ı Harbi Zeki, Trabzon Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Hey'et-i Merkeziye Reisi Hacı Ahmet [Barutçu], âzâlardan Hacı Ali, Hafızade Ömer Vasfi efendiler ve gene âzâdan Hoca Mahmut, âzâdan ve muhtekir tacirlerden Hatıpzade Mustafa ve gene âzâdan Dâniş efendiler. Erzurum valisi Hamit bey asıl müsevviklerdendir. Sabık Trabzon valisi Sabri bey bu işte alâkadar değildir, yalnız zaafından istifade olunmuştur. Şark Cephesi Kumandanı
→ Karabekir isteseydi buna mâni olurdu. Türkistan'dan gelen Yüzbaşı Kâzım yoldaş Bayburt ile Gümüşhane arasında imha edilmiştir."

dan

fenâ

ittisabi

ettirildiği kuvvetle söylenmektedir.

Trabzon'daki arkadaşlarımız ve

bilhassa tamamıyla bizimle çalışan Küçük Talât'la kaykısılar ve emele teşkilâtının reisi Yahya Reis bu fenâlığın düvne geçmek için çok çalışmışlarsa da mâni olamamışlardır. Talât üç kişiyi bizzat suretle hayatını kurtarmışlardır. Netice-i tahkikatına göre mesele bundan ibarettir."

doğrudan doğruya cihet-i askerîye tarafından

Küçük Talât'la

reisi Yahya Reis

bu fenâlığın düvne geçmek için çok çalışmışlarsa

da mâni olamamışlardır. Talât üç kişiyi bizzat

suretle hayatını kurtarmışlardır. Netice-i tahkikatına

göre mesele bundan ibarettir."